

**แบบบันทึกความรู้หรือเทคนิคการปฏิบัติงานที่ดี
(ถอดความรู้เทคนิคการปฏิบัติงานของบุคลากร)**

ความรู้เรื่อง เทคนิคการตรวจสอบงบทดลอง ระบบ GFMS

เจ้าของความรู้ : นางสาวอัญชลี โคสุต

ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชีชำนาญงาน

ภาพ

เรื่องเล่า

ด้วยกรมบัญชีกลางได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 เพื่อให้ส่วนราชการต้นสังกัดระดับกรมกำกับ ดูแลหน่วยงานในสังกัดให้ปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างถูกต้อง และผลักดันให้ส่วนราชการเร่งตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องโดยเร็ว และรายงานผลการประเมินให้กระทรวงต้นสังกัดและกรมบัญชีกลางทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด และจากการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 พบว่ายังมีส่วนราชการในสังกัดกรมการพัฒนาชุมชนหลายแห่งที่มีข้อมูลด้านบัญชีผิดพลาด อันอาจเกิดจากเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการไม่ทราบวิธีการและเทคนิคการตรวจสอบงบทดลองหรือทราบแต่มีวิธีการตรวจสอบบัญชีที่ยุ่งยาก ดังนั้น จึงมีเทคนิคการตรวจสอบงบทดลอง ในระบบ GFMS

การตรวจสอบงบทดลอง จะเริ่มต้นตรวจสอบข้อมูลบัญชีโดยเรียงงบทดลองในระหว่างงวดบัญชีของปีงบประมาณปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบดุลบัญชีในช่อง “ยอดยกมา” ว่ามีบัญชีที่ยกยอดมา บัญชีใดแสดงยอดผิดดุลบัญชี ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการจำแนกข้อผิดพลาดว่าเป็นของปีปัจจุบันหรือปีก่อน แล้วจึงตรวจสอบช่อง “ยอดยกไป” ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบงบทดลองต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่นับบัญชี ได้แก่ หมวดสินทรัพย์ดุลปกติอยู่ด้านเดบิต, หมวดหนี้สินดุลปกติอยู่ด้านเครดิต, หมวดทุนดุลปกติอยู่ด้านเครดิต, หมวดรายได้ดุลปกติอยู่ด้านเครดิต, หมวดค่าใช้จ่ายดุลปกติอยู่ด้านเดบิต หลังจากนั้น ให้ตรวจสอบการล้างบัญชีพักรงสินทรัพย์ การล้างบัญชียกยอด โดยการตรวจสอบดุลบัญชี ความเหมาะสมในการใช้ชื่อบัญชีแยกประเภท และการตรวจสอบรายการบัญชีอื่น ๆ เมื่อพบข้อผิดพลาดเคลื่อนให้ดำเนินการเรียกบัญชีแยกประเภทของบัญชีดังกล่าวมาตรวจสอบรายละเอียด แล้วจึงตรวจสอบวิธีการบันทึกรายการบัญชีในระบบ GFMS หากยังไม่ทราบสาเหตุข้อผิดพลาดที่ชัดเจน ให้เรียกรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการตรวจสอบสำหรับเทคนิคการตรวจสอบบัญชีที่ปรากฏในงบทดลองมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ให้เรียกทดลองรายเดือนตามหน่วยเบิกจ่าย ระบุงวด บัญชีที่ต้องการตรวจสอบ
2. ตรวจสอบดุลบัญชีในงบทดลอง โดยการสังเกตตัวเลขในช่องยอดยกมาและยอดยกไป ซึ่งในระบบ GFMS ตัวเลขที่อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ หมายถึง ตัวเลขมีดุลอยู่ด้านเครดิต และตัวเลขที่ไม่มีเครื่องหมายวงเล็บ หมายถึง ตัวเลขมีดุลอยู่ด้านเดบิต ซึ่งผู้ตรวจสอบงบทดลองต้องมีเทคนิคในการสังเกตตัวเลขว่ามีดุลทางบัญชีถูกต้องตามหมวดบัญชีตามที่กล่าวไว้ข้างต้นหรือไม่
3. ตรวจสอบบัญชี ที่ปรากฏในช่องยอดยกไป ที่เป็นบัญชีพักเงินนำส่ง, พักรง Clearing, พักเงินสดรับ, พักสินทรัพย์, เจ้าหน้าที่ส่วนราชการ-รายได้รับแทนกัน, ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง, ที่ปรากฏในช่องยอดยกไป ต้องมียอดยกไปเป็น ศูนย์
4. ตรวจสอบความสัมพันธ์ ของบัญชี เงินสด ที่ปรากฏในช่องยอดยกไป ซึ่งดุลปกติอยู่ด้านเดบิต

ถ้ายอดไม่เป็นศูนย์ เกิดจากยังไม่ได้บันทึกการนำส่งเงิน, และถ้ามียอดติดลบ จะเห็นได้จากตัวเลขอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ เกิดจากมีการนำส่งเงินเบิกเกินส่งคืนเงินเดือนหรือบอานาญ แต่ยังไม่ได้แจ้งให้กรมฯ ปรับปรุงบัญชีเงินสด หรือ เกิดจากการบันทึกการนำส่งเงินซ้ำ

5. ตรวจสอบความสัมพันธ์ ที่ปรากฏในช่องยอดยกไป บัญชี เงินฝากคลัง บวก บัญชีเงินฝากกระแส รายวันที่สถาบันการเงิน บวก บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน บวก บัญชีเงินฝากไม่มีรายตัว เท่ากับ บัญชีเงินประกันอื่น บวก บัญชีเงินรับฝากอื่น

6. ตรวจสอบความสัมพันธ์ของบัญชีเงินฝากธนาคารและบัญชีใบสำคัญค้ำจ่ายและบัญชีเจ้าหนี้- การค้าภายนอก ที่ปรากฏในช่องยอดยกไป โดย บัญชีเงินฝากธนาคารใน บวก บัญชีเงินฝากธนาคารนอก บวก บัญชีค้ำรับกรมบัญชีกลาง จะเท่ากับ บัญชีใบสำคัญค้ำจ่าย บวก บัญชีเจ้าหนี้การค้าภายนอก

7. ตรวจสอบบัญชีรับสินค้า/ใบสำคัญ ที่ปรากฏในช่องยอดยกไป ถ้ามียอดคงเหลือ แสดงว่ามี รายการที่บันทึกใบสั่งซื้อสั่งจ้าง และตรวจรับเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้ บันทึกการเบิกจ่าย

จากวิธีการดำเนินการตรวจสอบทั้ง 7 ข้อ ผู้ตรวจสอบงบทดลองสามารถนำเทคนิคในการสังเกต การคำนวณตัวเลข และรู้ถึงที่มาของตัวเลขที่ปรากฏในแต่ละบัญชี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติงาน ด้านบัญชีในระบบ GFMS เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี สามารถตรวจสอบงบทดลองในระบบ GFMS เป็นประจำทุกเดือน โดยปฏิบัติได้ทั้ง 7 ข้อ ก็จะสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชีที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนได้ ทันตามระยะเวลาที่กรมบัญชีการกำหนด เป็นงบทดลองที่น่าเชื่อถือ และผ่านเกณฑ์การประเมินผลการ ปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ

ขุมความรู้

การตรวจสอบงบทดลองควรมีความรู้ในขั้นตอนการทำงานในระบบ GFMS และใช้เทคนิคการสังเกต การคำนวณ ทดสอบ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ทางบัญชีกับตัวเลขที่ปรากฏในงบทดลอง เพื่อหา สาเหตุของความผิดพลาดในการบันทึกรายการบัญชี นอกจากนี้ควรทราบที่มาของบัญชีที่ปรากฏในงบทดลอง ว่าเกิดจากการบันทึกรายการ จากระบบ GFMS ดังนี้

1. บัญชีเงินสด เกิดจาก ระบบรับและนำส่ง, ระบบเบิกจ่าย (กรณีเบิกเกินส่งคืน)
2. บัญชีพักเงินนำส่ง, พักรอ Clearing , พักเงินสดรับ เกิดจาก ระบบรับและนำส่ง
3. บัญชีเงินฝากคลัง เกิดจาก ระบบรับและนำส่ง
4. บัญชีเงินฝากธนาคารใน ,บัญชีเงินฝากธนาคารนอก เกิดจาก ระบบเบิกจ่าย
5. บัญชีพักสินทรัพย์, เจ้าหนี้ส่วนราชการ-รายได้รับแทนกัน, ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง เกิดจาก ระบบเบิกจ่าย
6. บัญชีบัญชีเงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน, บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน, บัญชีเงินฝากไม่มีรายตัว เกิดจาก ระบบบัญชีแยกประเภท
7. บัญชี ค้ำรับจากกรมบัญชีกลาง เกิดจาก ระบบเบิกจ่าย
8. บัญชี ใบสำคัญค้ำจ่าย, เจ้าหนี้การค้าภายนอก เกิดจาก ระบบเบิกจ่าย
9. บัญชีเงินประกันอื่น, เงินรับฝากอื่น เกิดจาก ระบบรับและนำส่ง
10. บัญชีรับสินค้า/ใบสำคัญ เกิดจาก ระบบจัดซื้อจัดจ้าง

แก่นความรู้

ยึดแนวทางการปฏิบัติงานและการตรวจสอบบัญชีในระบบ GFMS ตามแนวทางที่กรมบัญชีการกำหนด